

Dyktando
Przyroda podczas upału

Letni dzień upajał się słonecznym żarem. Brzęczały natrętne trzmielce. Pszczoły uwijały się niezmordowanie wśród rozchylonych kielichów żółtych i różowych kwiatów. Ukryta wśród murawy biedronka próbowała uchwycić płatek pąsowej róży. Nad dojrzewającym rzepakiem i pszenicą ukazał się nieoczekiwanie huczący bąk. Na niedużym drzewku niedojrzałej jeszcze jarzębiny wróble urządziły sobie przytulną kryjówkę. Z brzoźki dochodziła cicha muzyka pasikoników. W cieniu stuletniego dębu szukał schronienia zajęczek.

W powietrzu rozchodził się miodowy zapach ziół.

Dyktando
Podróż do Paryża

We wrześniu zamierzałem pojechać do ludnego Paryża.

Ósmego na dworcu w Warszawie rozejrzałem się w poszukiwaniu mojej przewodniczki Marii, lecz nigdzie jej nie było. Wszedłem więc do przedziału. Niedługo w nim wytrzymałem. Zachciało mi się spożyć coś pożywnego. Poszedłem do wagonu restauracyjnego i zamówiłem kurczaka z rożna. Otworzyłem butelkę herbaty i niewielką część zapasów przelałem do żółtej filiżanki. Napój był chłodny i przyjemnie orzeźwiały podczas upałów. Po chwili przyszedł do mnie kucharz z półmiskiem jarzyn. Ujrzałem między innymi górę surówki z marchwi. Spróbowałem. Pycha!

Kiedy wróciłem do wagonu, należało uporządkować koszule. Wyjąłem też pizamę w biało-różową kratkę. Dla mężczyzny była może niezbyt twarzowa, jednak był to prezent od żony.

W stolicy Francji na dworzec zjechały się zarówno taksówki, jak i staroświeckie dorożki. Każdy marzył, żebym pojechał jego pojazdem. Poszedłem jednak piechotą. Minąłem mnóstwo taniutkich pensjonatów i charakterystycznych budynków z czerwonymi dachówkami, aż przyszedłem na ulicę Chopina. Tu się zatrzymałem.

Dyktando
Stwarzam wiatr

Wychodzę na żywiczne powietrze, które ma płuca moje leczyć. Na podwórzu rośnie brzoźka, pokręcona, z drobnym, białawym od dołu, listkiem. Wdrapuję się na sam czubek i wiatr zaczynam robić. Dziś jestem gniewny, więc wiatr zrobię silny.

Kołyszę brzoźką coraz silniej i powietrze już faluje. Dzięcioły z lasku wylatują, jeszcze z drzazgą w dziobie, a przy samej ziemi – wielkie sójki niebieskim piórkiem migają. Sroki na wietrze płyną, w suknie balowe przystrojone, czarno-białe. Na szczycie obory siadają, wachlarze swe na wietrze rozkładają i drą się co sił w dziobach.

Pracuję na brzoźce w pocie czoła, aż pień zaczyna skrzypieć niby uprząż na galopującym koniu.

– Hej, hej! Wietrze, wiej!

Siłę czuję w sobie ogromną i moc, że sam sobie zaczynam się dziwić i nawet siebie samego lękać się. Nieraz nadchodziły mnie wątpliwości, czy czasami sam dla siebie świata nie wymyślam i otworzywszy oczy nie stwarzam go. Próbowałem szybciotko oczy rozewrzeć i świat nie stworzony podpatrzeć, ale on zawsze zdążył na czas, jakby istniał niezależnie ode mnie.

Teraz wiem, że skoro wiatr stwarzam, więc i świat na pewno przeze mnie jest robiony. Tym cięższe jest to do zniesienia, że wiele muszę i musy mną władają. I tym większy jest mój smutek. Taka siła we mnie, a przecież jakżem słaby, jakżem pełen lęków, trwogi i przerażenia...

Złażę z brzoźki. Wiatr ustaje, jakby nożem uciął.

KLUCZ
TEST Z ORTOGRAFII

1. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami

A. **Ch**łopiec wszedł do księgarni. Wziął do ręki egzemplarz książki **rz**adko bywającej w **sp**rzedaży. Przerzucając kartki, odniósł wrażenie, że taki zbiór reportaży z **róż**nych **kont**ynentów może być wyjątkowo interesującą lekturą dla młodzieży.

6,75 p.

B. skup warzyw i owoców
zatrudnić inżyniera
hodowla tulipanów

1,75 p.

2. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami **ą, ę** lub połączeniami literowymi **om, on, em, en**

brązowy
fragment
konkurs
księżna
temperować
wentylacyjny
kompot
akcentować

2 p.

3. Wpisz **ó** lub **u**

Wójt skarcił Rózę, klótliwą córkę.
Jurek rysuje tuszem laurkę.
Kup, Kubo, skuwkę oraz zasuwkę.
Wóz do spółdzielni przywiózł dachówkę.

4 p.

4. Napisz **nie** łącznie lub rozdzielnie

Strzeż się **nie**zgody, unikniesz szkody.
Niedaleko pada jabłko od jabłoni.
Powiedziały jaskółki, że **n**iedobre są spółki.
Nie mój wóz, **n**ie będzie mnie wiózł.

1, 25 p.

5. W puste miejsca wstaw wyrazy w odpowiednich formach

Marek ma jednego **br**ata.

Małemu **bratu** Marka stale coś dolega.
Marek opowiada o swoim małym **bracie**.
Kasia bierze koszyk i idzie do **ogrodu**.
W **ogrodzie** rosną kalafiory.

1, 25 p.

6. Napisz w liczbie mnogiej

tydzień – **tygodnie**
dudek – **dudki**
sala – **sale**
piosenkarz – **piosenkarze**
autor – **autorzy**

1, 25 p.

Maksymalna ilość punktów – **18,25**
(za każdą prawidłową odpowiedź – **0,25 p.**)

KLUCZ
TEST Z ORTOGRAFII

1. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami

A. posiadając wykształcenie ogólne
przeznacz~~ys~~zy na użytek publiczności
abstrah~~uj~~ąc od szczególowych rozważań
uważając humanizm za najwyższą wartość
podważając argumenty niektórych recenzentów

4, 5 p.

B. stróżować na dworze
używać narzędzi
sprzedaż warzyw mrożonych

1, 75 p.

2. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami **ą, ę** lub połączeniami literowymi
om, on, em, en

akompaniament
węszyć
krawędź
temperować
komponent
abonament
sentyment

2, 5 p.

3. Użyj małej lub wielkiej litery podanej w nawiasie

Chwalił się **k**rakowianin, że na dobrą sprawę
Najpiękniejszy w ojczyźnie jest na pewno **W**wawel.
Na to **n**owohucianin: „O, tak! Pięknie tutaj,
Lecz wsłuchaj się w rytm młotów: to grzmi **N**owa **H**uta.
Przęsła mostów wykuwa”. Na to inne dziecię:
„Gdy u nas **t**arnobrzeżan w gościnie będziecie,
Proszę **M**achów odwiedzić. O, tam wre robota!
Słyszeliście o siarce, podobnej do złota?”
A **Ś**lązak: „My górnicy wydieramy ziemi
Tanie źródło energii, surowiec dla chemii,
Dla was opał”. Ktoś krzyknął: „Cześć górniczej pracy!
Niechaj żyją **z**abrzanie oraz **b**ytomiacy!
Lecz jeśli **p**oloneza górnik sobie sprawia,
Niech wie, że mu ten pojazd montuje **w**arszawiak”.

3 p.

4. Napisz wyrazy z łącznikiem lub bez

(biologiczny i chemiczny) – **biologiczno-chemiczny**

(łatwo, wierny) – **łatwowierny**

(nauczyciel, matematyk) - **nauczyciel matematyk**

(radio, wóz) – **radiowóz**

(klub, kawiarnia) – **klub-kawiarnia**

1, 25 p.

5. Od podanych nazw własnych i wyrażen utwórz i zapisz przymiotniki złożone

Nowy Targ – **nowotarki**

Stare Miasto – **staromiejski**

średni metraż – **średniometrażowy**

0, 75 p.

6. Podaj wyrazy w formie dopełniacza

cukier – **cukru**

liter – **litra**

Amerykanie – **Amerykanów**

osiół – **osła**

prosię – **prosięcia**

przyjaciele – **przyjaciół**

1, 5 p.

Maksymalna ilość punktów – **15,25**

(za każdą prawidłową odpowiedź – **0,25 p.**)

KLUCZ
TEST Z ORTOGRAFII

1. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami

A. Wyszukiwanie artykułów **hasłowych** przysparza każdemu leniuchowi dużo kłopotów.

Wyraz *toteż* jest spójnikiem **współrzednym**, a wyrazy *ponieważ*, *gdyż* są spójnikami **podrzednymi**.

Urzeczoną **przeszłością** interesuje się głównie **historią** starożytną. Próbuje odtworzyć **różne** wydarzenia **ówczesnej** **rzeczywistości**.

7, 75 p.

B. **korzystne honorarium**

wyposażyc **hale handlowe**

zamrażać **jarzębinę** i **jeżynę**

2 p.

2. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami **ą, ę** lub połączeniami literowymi **om, on, em, en**

serpentyna

stemplować

pacjent

wolontariusz

sążeń

esencjonalny

kondolencje

2 p.

3. Dopisz w formie dopełniacza

A. nie miał złych (intencji)

nie znalazł (garmażerii)

nie zauważył (źmii)

lubił zapach (konwalii)

nie przestraszyć się (zawiei)

1, 25 p.

B. książkieta – **książąt**

piętra – **pięter**

muzea – **muzeów**

źrebięta – **źrebiąt**

1 p.

4. Dopisz wyrazy **oczy** lub **oka** w odpowiedniej formie

Oczy rybaków zablęły. **Oka** sieci są pełne ryb. Dziesiątki **oczu** śmiało się do tych srebrzących się **ok**. Patrzą rybacy chciwymi **oczami (oczyma)**, ich silne dłonie mocują się z **okami** sieci. Coraz więcej radości w **oczach** rybaków, bo też coraz więcej żywego srebra miota się w **okach**. Nieście, wyrzucajcie swój dar, szczodre **oka** niewodu.

2, 25 p.

5. Napisz wyrazy z łącznikiem lub bez

(krajoznawczy i turystyczny, i wypoczynkowy) – **krajoznawczo-turystyczno-wypoczynkowy**

(głuchy i niemy) – **głuchoniemy**

(lekarz, sportowiec) – **lekarz-sportowiec**

(nauczyciel, historyk) – **nauczyciel historyk**

(jesienny, zimowy) – **jesiennie-zimowy**

1, 25 p.

6. Z podanych niżej wyrazów i przyimków w nawiasie utwórz i zapisz wyrażenia przyimkowe

(na)prawdę – **naprawdę**

(za)tem – **zatem**

(za)tym – **za tym**

(w)tenczas – **wtenczas**

(z)goła – **zgoła**

(na)pewno – **na pewno**

(w)środku – **w środku**

(po)środku – **pośrodku**

(w)poprzek – **w poprzek**

2, 25 p.

Maksymalna ilość punktów – **19,75**

(za każdą prawidłową odpowiedź – **0,25 p.**)

TEST Z ORTOGRAFII

1. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami

A. ...łopiec wszedł do ksi...garni. Wzi...ł do r...ki egzempla... ksi...żki ...adko bywaj...cej w sp...eda...y. Prze...ucaj...c kartki, odni...sł wra...enie, ...e taki zbi...r reporta...y z r.....nych k...tynent...w mo...e być wyj...tkowo interes...j...cą lekt...rą dla młodzie...y.

B. sk...p wa...yw i owoc...w
zatr...dnić in...yniera
...odowła t...lipanów

2. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami **ą, ę** lub połączeniami literowymi **om, on, em, en**

br...zowy
fragm...t
k...kurs
ksi...żna
t...perować
w...tylacyjny
k...pot
akc...tować

3. Wpisz **ó** lub **u**

W...jt skarcił R...żę, kł...tliwą c...rkę.
J...rek rys...je t...szem la...rkę.
K...p, K...bo, sk...wkę oraz zas...wkę.
W...z do sp...łdzielni przywi...zł dach...wkę.

4. Napisz **nie** łącznie lub rozdzielnie

Strzeż się ...zgody, unikniesz szkody.
...daleko pada jabłko od jabłoni.
Powiedziały jaskółki, że ...dobre są spółki.

... mój wóz, ... będzie mnie wioził.

5. W puste miejsca wstaw wyrazy w odpowiednich formach

Marek ma jednego(brat).

Małemu (brat) Marka stale coś dolega.

Marek opowiada o swoim małym(brat).

Kasia bierze koszyk i idzie do(ogród).

W(ogród) rosną kalafiory.

5. Napisz w liczbie mnogiej

tydzień – tygodnie

dudek – dudki

sala – sale

piosenkarz – piosenkarze

autor – autorzy

TEST Z ORTOGRAFII

1. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami

A. posiadaj...c wyk...tałenie og...lne
przeznaczy...szy na u...ytek p...bliczności
abstra...ując od szczeg...łowych ro...wa...ań
uwa...ając ...umanizm za najwy...szą wartość
podwa...ając argum...ty niekt...rych rec...z...tów

B. str...żować na dwo...e
u...ywać na...ędzi
sprzeda... wa...yw mro...onych

2. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami **ą, ę** lub połączeniami literowymi **om, on, em, en**

ak...paniam...t
w...szyć
kraw...dź
t...perować
k...pon...t
s...tym...t
abonam...t

3. Użyj małej lub wielkiej litery podanej w nawiasie

Chwalił się (k)rakowianin, że na dobrą sprawę
Najpiękniejszy w ojczyźnie jest na pewno (w)awel.
Na to (n)owohucianin: „O, tak! Pięknie tutaj,
Lecz wsłuchaj się w rytm młotów: to grzmi (n)owa (h)uta.
Przešla mostów wykuwa”. Na to inne dziecię:
„Gdy u nas (t)arnobrzeżan w gościnie będziecie,
Proszę (m)achów odwiedzić. O, tam wre robota!
Słyszeliście o siarce, podobnej do złota?”
A (ś)lązak: „My górnicy wydzieramy ziemi
Tanie źródło energii, surowiec dla chemii,
Dla was opał”. Ktoś krzyknął: „Cześć górniczej pracy!

Niechaj żyją (z)abrzanie oraz (b)ytomiacy!
Lecz jeśli (p)oloneza górnik sobie sprawia,
Niech wie, że mu ten pojazd montuje (w)arszawiak”.

4. Napisz wyrazy z łącznikiem lub bez

(biologiczny i chemiczny) –
(łatwo, wierny) –
(nauczyciel, matematyk) –
(radio, wóz) –
(klub, kawiarnia) –

5. Od podanych nazw własnych i wyrażen utworz i zapisz przymiotniki złożone

Nowy Targ –
Stare Miasto –
średni metraż –

6. Podaj wyrazy w formie dopełniacza

cukier –
liter –
Amerykanie –
osiół –
prosię –
przyjaciele –

TEST Z ORTOGRAFII

1. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami

A. Wyszukiwanie artykuł...w ...asłowych przyspa...a ka...demu leni...owi du...o kłopot...w.

Wyraz *tote...* jest sp...jnikiem wsp...ł...ędnym, a wyrazy *poniewa..., gdy...* są sp...jnikami pod...ędnymi.

U...eczony p...eszłością interes...je się gł...wnie ...istorią staro...ytną. Pr...b...je odtwo...yć r...ne wyda...enia ...wczesnej ...eczywistości.

B. ko...ystne ...onorarium

wyposa...yć ...ale ...andłowe

zamra...ać ja...ębinę i je...ynę

2. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami **ą, ę** lub połączeniami literowymi **om, on, em, en**

serp...tyna

st...plować

pacj...t

wol...tariusz

s...żeń

es...cjonalny

k...dol...cje

3. Dopisz w formie dopełniacza

A. nie miał złych (intencja)

nie znalazł (garmażeria)

nie zauważył (żmija)

lubił zapach (konwalia)

nie przestraszyć się (zawieja)

B. książkieta –

piętra –

muzea –

źrebięta –

4. Dopisz wyrazy **oczy** lub **oka** w odpowiedniej formie

O..... rybaków zabłysły. O..... sieci są pełne ryb. Dziesiątki o..... śmiało się do tych srebrzących się o..... . Patrzą rybacy chciwymi o....., ich silne dłonie mocują się z o..... sieci. Coraz więcej radości w o..... rybaków, bo też coraz więcej żywego srebra miota się w o..... . Nieście, wyrzucajcie swój dar, szczodre o..... niewodu.

5. Napisz wyrazy z łącznikiem lub bez

(krajoznawczy i turystyczny, i wypoczynkowy) –
(głuchy i niemy) –
(lekarz, sportowiec) –
(nauczyciel, historyk) –
(jesienny, zimowy) –

6. Z podanych niżej wyrazów i przyimków w nawiasie utwórz i zapisz wyrażenia przyimkowe

(na)prawdę –
(za)tem –
(za)tym –
(w)tenczas –
(z)goła –
(na) pewno –
(w)środku –
(po)środku –
(w)poprzek –